

In memoriam: Kauko Korpela 1927–2016

Geologiassa merkittävän vaikuttavissa tehtävissä ollut, Limingassa 1927 syntynyt professori Kauko Mauno Korpela kuoli 13.10.2016 kotonaan Helsingissä. Hän suoritti ylioppilastutkinnon Oulun yhteislyseossa 1947. Korpela opiskeli geologiaa ja sen lähitieteitä Helsingin yliopistossa ja suoritti siellä FK tutkinnon 1952, FL tutkinnon 1963 ja väitteli tohtoriksi 1969. Hän teki opintomatkoja Euroopan moniin maihin ja vuonna 1967 opintomatkan Grönlantiin. Hän toimi Geologisella tutkimuslaitoksella tilapäisenä tutkimusapulaisena, tutkimusassistenttina ja apulaisgeologina maaperägeologian alalla mm. kesäisin kartoitustehtävissä ja kullan etsintää palvelevissa tutkimuksissa 1951–53.

Merkittävä vaihe Korpelan urakehityksessä tapahtui 1953, kun hän siirtyi Oulujoki Osakeyhtiöön aluksi selvittämään joen suppo- ja hyydeilmiöitä. Tehtävikseen hän sai myös Pohjois-Suomeen rakennettavien suurten maapatojen rakennusmateriaaleihin, louhintaan ja ruoppausmassojen läjittämiseen liittyviä tutkimuksia, joissa hän loi pohjaa rakennusgeologian toimialalle ja tutkimukselle.

Korpela toimi Oulujoki Oy:n maaperägeologina 1953–63 ja Imatran Voima Oy:n asiantuntijageologina 1963–73 ja sitten päägeologina 1973–74. Korpelan Porttipahdan ja Lokan altaiden työkokemusten mukaan oli välttämätöntä muodostaa maapatoja suunniteltaessa maapohjan rakenteellinen näkemys geologisen päättelyn avulla yhdistettynä vält-

tämättömiin kairaustietoihin. Peräjaskosken suurpatotyömaalla paksun moreenikerroksen alta löytyi turve- ja hiekkakerroksia, jotka olivat olleet löytymättä varsin haitallisia patorakenteiden luotettavuudessa. Korpela selvitti vuonna 1969 valmistuneessa väitöskirjassaan mainittujen kerrostumien ikäsuhteita mm. radiohiilimenetelmällä. Väitöskirjan tiedot maamme irtainten maalajien rakenteista ja niiden joskus korkeasta syntyästä on poikkeuksellisesti hankittu rakennustöiden tutkimusten yhteydessä. Siten Korpelan akateeminen työ sitoo merkittävällä tavalla geologisen tutkimuksen käytäntöön: rakennusgeologiaan.

Kauko Korpela toimi aktiivisesti mm. Oulun yliopiston kurssiassistenttina ja erikoisopettajana ja vt. apulaisprofessorina 1964, Helsingin Teknillisen korkeakoulun erikoisopettajana, Tampereen teknillisen korkeakoulun vt. apulaisprofessorina 1970–71. Vuonna 1974 hänet nimitettiin Turun yliopistoon vastaperustettuun virkaan rakennusgeologian professoriksi. Hän siirtyi Geologisen tutkimuslaitoksen maaperäosaston osastontajajaksi 1978 ja sai seuraavana vuonna mainitun laitoksen kallio- ja maaperätutkimuksen osastoryhmän tutkimusjohtajan tehtävän professorin arvolla. Korpela on myös toiminut Helsingin yliopistossa maaperä- ja rakennusgeologian dosenttina 1970–92. Hänet tunnettiin etevänä tutkijana, selkeänä luennoitsijana ja innostavana opettajana.

Kauko Korpela oli Rakennusgeologisen yhdistyksen perustajajäsen ja kunniajäsen. Korpelan monista luottamustehtävistä mainittakoon kuuluminen Geotekniikan alan tutkimus- ja kehitysvaltuuskuntaan, Nordenskiöld-neuvottelukuntaan, työjäsenenä Suomen Maantieteelliseen Seuraan ja Lapin tutkimusseuraan. Hän oli Suomen Geologisen Seuran jäsen ja vuoden 1980 puheenjohtaja, Vuori-

miesyhdistyksen geologijaoksen sihteeri ja johtokunnan jäsen sekä Suurpadot-komission kutsuttu jäsen.

Korpelan tuotanto käsittää toista sataa julkaisua geologian ja rakennusgeologian aloilta. Saksankielinen väitöskirja *Die Weichsel Eiszeit und ihr Interstadial in Peräpohjala im Licht von submoränen Sedimenten* on merkittävä.

Korpela vaikutti yhteisöissään merkittävästi geologisen tiedon tunnettavuuteen ja merkitykseen rakennusalaalla. Erityisesti hän edisti kyseisen tiedon soveltamista kaavoituksessa ja sen laaja-alaisissa pohjatutkimuksissa. Rakennusgeologiassa ymmärretään nykyisin maalajien geoteknisten ominaisuuksien syntyneen geologisissa prosesseissa ja sama pätee myös kallioperään.

Seurallisella ja lupsakalla Korpelalla oli laaja ystäväpiiri. Hän oli Muhoksen, Pihlajamäen ja Lehtisaaren Lions Klubien jäsen. Hän oli Helsingin Uuden yhteiskoulun johtokunnan puheenjohtaja 1967–80, Pihlajamäen oppikoulu yhdistyksen puheenjohtaja 1964–69 ja Yksityisoppikoulujen liiton johtokunnan jäsen 1976–83.

Professori Korpela toimi aktiivisesti Sotaveteraaniliiton ja Sotilaspoikien Perinneliiton luottamustehtävissä. Hänelle myönnettiin SVR RI, jatkosodan muistomitali, Sininen Risti ja Ilmavoimien muistoristi. Korpelalle myönnettiin myös mm. Yksityisoppikoulujen liiton ansiomerkki.

Korpelan sydäntä lähinnä olivat koti ja isänmaa. Häntä jäivät kaipaamaan Carita-vaimo, tytär ja poika sekä pojan lapset ja lastenlapset.

VEIKKO LAPPALAINEN

Kirjoittaja on Kauko Korpelan kollega ja ystävä, professori ja Geologian tutkimuskeskuksen ylijohtaja vuosina 1991–1997.